

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ
Occupational Standard and Professional Qualifications

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน

จัดทำโดย สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

1. ชื่อมาตรฐานอาชีพ

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน

2. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐาน

N/A

3. ทะเบียนอ้างอิง (Imprint)

N/A

4. ข้อมูลเบื้องต้น

เมื่อกล่าวถึง ศิลปกรรมไทย เป็นมรดกทางภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดความรู้ ผ่านทักษะและประสบการณ์จนกลายเป็นเอกลักษณ์ทางความงามเฉพาะด้าน มีคุณค่าที่แสดงถึงอารยธรรมของไทย ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ และภูมิปัญญา ที่คนไทยได้คัดสรรและเรียนรู้ที่จะประดิษฐ์คิดค้นกรรมวิธี ขั้นตอน ที่ทำให้งานช่างศิลปกรรมเหล่านั้นได้รับยกย่องให้เป็นงานศิลป์แผ่นดิน โดยงานศิลป์แผ่นดินนั้นเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมของไทย มีความเชื่อมโยงกับความเชื่อ ประเพณี และยังได้รับการอุปถัมภ์จากหน่วยงานของรัฐเสมอมา งานศิลปกรรมไทยจึงยังคงถือปฏิบัติเป็นอาชีพที่ได้รับการสืบทอดเรื่อยมา

ปัจจุบันการนำต้นทุนจากมรดกทางวัฒนธรรมมาเปลี่ยนบทบาทหน้าที่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป งานศิลป์แผ่นดินหรืองานหัตถศิลป์ระดับสูงกลายเป็นผลิตภัณฑ์ที่ระลึก เป็นองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดกันในสถานประกอบการ สร้างรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้คุณค่าของผลงานเหล่านั้นไม่เพียงเป็นเครื่องยืนยันความสามารถของงานช่างไทยเท่านั้น ยังเป็นเครื่องสะท้อนถึงความต้องการของตลาดแรงงานที่ยังคงมีกำลังการผลิต มีตลาดรองรับ และเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความเป็นไทยได้อีกด้วย

กลุ่มงานช่าง 5 กลุ่ม ที่มีผู้ให้ความสนใจ และเป็นกำลังหลักในการเผยแพร่ทักษะฝีมือของศิลปะไทยในปัจจุบัน อีกทั้งยังต้องการได้รับการผลักดันและสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงานรัฐ ในการที่จะสร้างเครื่องมือที่ก่อให้เกิดการฝึกอบรมและทดสอบสมรรถนะวิชาชีพ ได้แก่ ช่างเขียน ช่างปั้น ช่างรัก ช่างหัวโชน ช่างพัสดราภรณ์

ช่างเขียน เป็นงานช่างที่มีความสำคัญต่องานช่างทุกกลุ่ม ผู้ที่มีทักษะขั้นสูงในงานช่างเขียนจะสามารถสร้างสรรค์งานประเภทอื่น ๆ ได้อย่างงดงาม ถูกต้อง และมีมาตรฐาน ช่างเขียนนั้นหมายรวมถึงผู้วาดลวดลาย ออกแบบลวดลาย เขียนสีด้วยพู่กัน

ช่างปั้น เป็นช่างที่มีส่วนสำคัญในการตกแต่งงานสถาปัตยกรรม การซ่อมแซมบูรณะอาคาร ศาสนสถานที่มีการใช้ปูนปั้นเป็นส่วนประกอบ ทั้งที่เป็นการปั้นปูนสด และปูนสำเร็จรูป ผู้ที่จะสามารถมีความชำนาญในด้านทักษะทางประติมากรรมแล้วยังต้องมีความรู้ความเข้าใจในคุณสมบัติของวัสดุ ส่วนประกอบ ส่วนผสม และการใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานด้วย

ช่างรัก เป็นช่างที่มีความรู้ด้านการนำยารักษามาใช้เป็นส่วนประกอบในการสร้างสรรค์งานศิลปะไทยได้แก่ งานลายรดน้ำ งานประดับมุก งานประดับกระจก เครื่องเงิน ตลอดจนการปิดทอง รักคือวัสดุสำคัญในการที่จะส่งเสริมให้ผลงานสร้างสรรค์ตามประเภทต่าง ๆ นี้เกิดความงามขึ้นด้วยกรรมวิธีที่แตกต่างออกไปอีก งานรักจึงเป็นที่ต้องการของแวดวงศิลปะไทยอย่างมาก จึงเกิดหลักสูตรที่เป็นการส่งเสริมให้ผู้ที่มีความสนใจได้เรียนรู้ และการรับรองความสามารถ เช่น หลักสูตรเครื่องเงิน 800 ชั่วโมง โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โครงการฝึกอบรมความรู้ด้านศิลปกรรมของช่างสิบหมู่ที่เปิดสอนให้แก่บุคคลทั่วไปจำนวนจำกัด ปีละ 1 ครั้ง เป็นต้น

ช่างหัวโชน เป็นงานหัตถศิลป์ระดับสูงที่ผู้ที่จะสามารถทำหัวโชนได้นั้นจะต้องมีความเข้าใจในขนบ และมีความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ ตลอดจนการแก้ไขปัญหา แต่เดิมนั้นหัวโชนสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงโขน ผู้เล่นมักมีความสัมพันธ์กับช่างผู้ทำเพื่อปรับลดขนาดของหัวโชนให้มีความพอดีสำหรับใช้ในการแสดง ปัจจุบันหัวโชนเป็นตัวแทนของมรดกทางวัฒนธรรม ส่งผลให้ความต้องการหัวโชนมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น ในการประกอบพิธีหัวครุต่าง ๆ มีการนำหัวโชนมาประกอบพิธีด้วย เช่นนี้แล้วช่างหัวโชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ในปี พ.ศ. 2561 องค์การยูเนสโกประกาศให้โขนเป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติรายการแรกประเทศไทย จึงเกิดการสำรวจกลุ่ม คณะ ที่ยังคงมีการจัดแสดงโขน

เป็นการรวบรวมเครือข่ายที่ทำให้ช่างทำหัวโชนมีโอกาสในการเผยแพร่ผลงานได้อย่างกว้างขวางมากขึ้นจากเดิมที่อาจมีการเผยแพร่เฉพาะคนรู้จักเท่านั้น

ช่างพัสดราภรณ์ เป็นงานช่างที่เป็นส่วนประกอบหลักประการหนึ่งในการแสดงโขน พัสดราภรณ์คือเครื่องโขน ประกอบด้วย ชุดการแสดง และหมายรวมถึงชุดละครที่ต้องใช้ทักษะด้านการตัดเย็บและการปักด้วยวัสดุต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความงาม และยังคงขนบของลวดลายบางประการไว้ อย่างไรก็ตามกลุ่มช่างปักผ้าเครื่องโขน ละครนี้มีอยู่อย่างจำกัด เนื่องจากราคาของวัสดุค่อนข้างสูง เพราะเป็นวัสดุนำเข้าจากต่างประเทศ ชุดมีอายุการใช้งานนาน ในด้านการสร้างแรงจูงใจให้กลุ่มช่างใหม่ ๆ เขารับการถ่ายทอดและสืบสานความรู้เป็นไปด้วยความยากลำบาก หากมีการสนับสนุนด้านการแสดงโขนละครมากขึ้นก็ย่อมส่งผลให้กลุ่มช่างพัสดราภรณ์มีงานมากขึ้นได้

การสร้างแรงจูงใจในการสงวนรักษาองค์ความรู้ด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชนจะสามารถทำให้ชุมชนที่มีวิถีของการปักผ้าเครื่องโขน ละครเหล่านี้มีความเข้มแข็ง และถ่ายทอดทักษะที่สั่งสมอยู่กับตัวนั้นให้เป็นชุดองค์ความรู้ในการฝึกทักษะวิชาชีพได้ต่อไป

งานช่างศิลป์แผ่นดิน มีความสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ เป็นการส่งเสริมการสำนึกในคุณค่าของ ภูมิปัญญาและความพัฒนาทางด้านงานศิลปวัฒนธรรม กลุ่มช่างรุ่นใหม่ที่มีความสนใจฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ แมว่าไม่ได้อยู่ในระบบของสถานศึกษาก็สามารถได้รับการยกย่อง และมีเครื่องยืนยันความสามารถด้วยการฝึกอบรมและทดสอบสมรรถนะวิชาชีพเพื่อเป็นการรับรองความสามารถ และเพิ่มโอกาสการแข่งขันที่สามารถยกระดับสู่สากลได้ในกลุ่มประเทศที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมคล้ายคลึงกับไทย จะมีกลุ่มงานช่างต่าง ๆ ที่ผลิตสินค้าทางวัฒนธรรมออกจำหน่าย หากช่างไทยมีทักษะฝีมือที่มีคุณภาพสูง

ผ่านการรับรอง จะเป็นฐานให้กลุ่มงานช่างศิลป์แผ่นดินเป็นที่รับรู้และต้องการของนานาชาติ

5. ประวัติการปรับปรุงมาตรฐานในแต่ละครั้ง

N/A

6. ครั้งที่

ครั้งที่ 1

7. คุณวุฒิวิชาชีพที่ครอบคลุม (Professional Qualifications included)

สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน

สาขางานศิลป์แผ่นดิน

อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 4

8. คุณวุฒิวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (Related Professional Qualifications)

N/A

9. หน่วยสมรรถนะทั้งหมดในมาตรฐานอาชีพ (List of All Units of Competence within this Occupational Standards)

รหัสหน่วยสมรรถนะ	เนื้อหา
01121	เขียนลายต้นกำเนิดกระหนกไทย
01122	เขียนลายไทยประเภทดอกและใบ
01123	เขียนกระหนกข้อ

10. ระดับคุณวุฒิ

10.1 สาขาวิชาชีพอนุรักษ์งานศิลปหัตถกรรมและงานพื้นบ้าน สาขางานศิลป์แผ่นดิน อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 4

คุณลักษณะของผลการเรียนรู้ (Characteristics of Outcomes)

เป็นหน่วยสมรรถนะที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียน การเขียนพื้นฐานลวดลายไทย การเขียนลวดลายไทยประเภทต่างๆ สามารถอธิบายลักษณะของลวดลายไทยประเภทดอกและใบ ลักษณะของกระหนกข้อ ซึ่งเป็นลวดลายที่สามารถนำมาเป็นการผูกลายในงานจิตรกรรมไทยได้

การเลื่อนระดับคุณวุฒิวิชาชีพ (Qualification Pathways)

ผู้ที่เข้าสู่คุณวุฒิวิชาชีพ อาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย ระดับ 4 ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีอายุไม่น้อยกว่า 18 ปีบริบูรณ์
2. มีประสบการณ์ในงานช่างเขียน แบบศิลปะไทย ไม่น้อยกว่า 1 ปี
3. ผ่านเกณฑ์คุณสมบัติด้านวิชาชีพ (Professional Profile) รวมกับการสอบสัมภาษณ์ และการสอบสาธิตการปฏิบัติงานสำหรับหน่วยสมรรถนะในระดับนี้จำนวน 3 หน่วย

หลักเกณฑ์การต่ออายุหนังสือรับรองมาตรฐานอาชีพ

N/A

กลุ่มบุคคลในอาชีพ (Target Group)

ผู้ที่ปฏิบัติงานในอาชีพช่างเขียน แบบศิลปะไทย

หน่วยสมรรถนะ (หน่วยสมรรถนะทั้งหมดของคุณวุฒิมัธยมศึกษาปีที่)

01121 เขียนลายต้นกำเนิดกระหนกไทย

01122 เขียนลายไทยประเภทดอกและใบ

01123 เขียนกระหนกข้อ

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่

1. ตารางแสดงหน้าที่ 1

ประกาศใช้ ณ 21/07/2565

ตาราง 1 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY PURPOSE , KEY ROLES , KEY FUNCTION

ความมุ่งหมายหลัก Key Purpose	บทบาทหลัก Key Roles		หน้าที่หลัก Key Function	
	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย
อนุรักษ์ สืบสานและพัฒนาศิลปะประจำชาติเพื่อเศรษฐกิจสร างสรรค์	01	การอนุรักษ์ศิลปะประจำชาติ	011	งานช่างเขียนแบบศิลปะไทย

คำอธิบาย ตารางแผนผังแสดงหน้าที่เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานเพื่อให้ได้หน้าที่หลัก (Key Function)

2. ตารางแสดงหน้าที่ 1 (ต่อ)

ประกาศใช้ ณ 21/07/2565

ตาราง 2 : FUNCTIONAL MAP แสดง KEY FUNCTION , UNIT OF COMPETENCE , ELEMENT OF COMPETENCE

หน้าที่หลัก Key Function		หน่วยสมรรถนะ Unit of Competence		หน่วยสมรรถนะย่อย Element of Competence			
รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย	รหัส	คำอธิบาย		
011	งานช่างเขียนแบบศิลปะไทย	01121	เขียนลายต้นกำเนิดกระหนกไทย	01121	เขียนตัวหางของกระหนกสามตัว		
				1		011212	เขียนตัวหางของกระจ้ง
						011213	เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว
						011214	เขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์
		01122	เขียนลายไทยประเภทดอกและใบ	01122	เขียนลายดอกจอก		
				1		011222	เขียนลายดอกประจํายาม
						011223	เขียนลายดอกลำดวน
						011224	เขียนลายดอกไม้วัง
		01123	เขียนกระหนกช่อ	01123	เขียนลายช่อนาคขบ		
				1		011232	เขียนลายช่อนาคขบ
						011233	เขียนลายช่อเปลว
						011234	เขียนลายช่อก้านขด

คำอธิบาย

ตารางแผนผังแสดงหน้าที่ (ต่อ) เป็นแผนผังที่ใช้วิเคราะห์หน้าที่งานหลังจากได้หน้าที่หลัก (Key Function) เพื่อให้ได้ หน่วยสมรรถนะ (Unit of Competence) และหน่วยสมรรถนะย่อย (Element of Competence)

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 01121
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เขียนลายต้นกำเนิดกระหนกไทย
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ปรับปรุง

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้สมรรถนะตามหน่วยสมรรถนะนี้ต้องมีความรู้และทักษะในการเขียนพื้นฐานลวดลายไทยแบบต่าง ๆ และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนลวดลายต้นกำเนิดกระหนกไทย ได้แก่ ตัวเหงาของกระหนกสามตัว เขียนตัวเหงาของกระจั่ง เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว และเขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011211 เขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว	1.1 ระบุลักษณะและตำแหน่งตัวเหงาของกระหนกสามตัวบนพื้นที่เขียน 1.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นตัวเหงาของกระหนกสามตัว 1.3 เขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว โดยกำหนดสัดส่วนบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011212 เขียนตัวเหงาของกระจั่ง	2.1 ระบุลักษณะและตำแหน่งตัวเหงาของกระจั่งบนพื้นที่เขียน 2.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นตัวเหงาของกระจั่ง 2.3 เขียนตัวเหงาของกระจั่งโดยกำหนดสัดส่วนตัวเหงาของกระจั่งในรูปสามเหลี่ยมบนพื้นที่เขียนด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011213 เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว	3.1 ระบุโครงร่างกระหนกสามตัวในลายต่าง ๆ บนพื้นที่เขียน ดังนี้ 1. ลายกระจิง 2. ลายนาคหางหงส์ 3. ลายกระหนกหางหงส์ 3.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นโครงร่างกระหนกสามตัว 3.3 เขียนโครงร่างกระหนกสามตัวโดยกำหนดสัดส่วนของลายต่าง ๆ ด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม ดังนี้ 1. ลายกระจิง 2. ลายนาคหางหงส์ 3. ลายกระหนกหางหงส์	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011214 เขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์	4.1 ระบุลักษณะของลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ต่าง ๆ ในกลุ่มทรงพุ่มข้าวบิณฑ์บนพื้นที่เขียน ดังนี้ 1. ลายช่อหางโต 2. ลายช่อเปลวหางโต 3. ช่อหางไหล 4.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลายช่อทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ 4.3 เขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ โดยกำหนดสัดส่วนลายทรงช่อแล้วเขียนเป็นลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะของการใช้เส้นในงานจิตรกรรมไทย
2. ความเข้าใจในองค์ประกอบและสัดส่วนของลวดลายไทย

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนลวดลายไทย
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนลวดลาย โดยใช้ดินสอ 2B

และกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด และสามารถควบคุมความสะอาดของผลงาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและการใช้งานของลวดลายกระหนกในรูปแบบงานศิลปะไทย
2. ความรู้เกี่ยวกับการนำลวดลายกระหนกไปใช้งานในพื้นที่ต่าง ๆ
3. ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนของลวดลายกระหนกบนพื้นที่งานเขียน
4. ความรู้ทั่วไปขององค์ประกอบต่าง ๆ ของลายกระหนก คำศัพท์เฉพาะที่จำเป็นต้องทราบ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว ตัวเหงาของกระจ้ง เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว และเขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่งานเขียน
2. ปฏิบัติการกระหนกเส้นหมึกด้วยพู่กันลงบนชิ้นงานเขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว ตัวเหงาของกระจ้ง เขียนโครงร่างกระหนกสามตัว และเขียนลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ โดยเลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงานสำเร็จ

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุหรืออธิบายรูปลักษณะลวดลายต้นกำเนิดกระหนกไทย
2. ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของลวดลายกระหนกบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้พื้นฐานและทักษะที่เกี่ยวข้องกับลวดลายต้นกำเนิดกระหนกไทย ได้แก่ ตัวเหงาของ กระหนกสามตัว ตัวเหงาของกระจ้ง โครงร่างกระหนกสามตัวและลายพุ่มข้าวบิณฑ์
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติการเขียนตัวเหงาของกระหนกสามตัว ตัวเหงาของกระจ้ง โครงร่างกระหนกสามตัวและลายพุ่มข้าวบิณฑ์

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของลวดลายไทยชั้นพื้นฐานประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ตัวเหงา ลายกระหนก ลายกระจ้ง ลายนาคหางหงส์ ลายกระหนกหางหงส์ ลายทรงช่อต่าง ๆ ในกลุ่มทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ ได้แก่ ลายช่อหางโต ลายช่อเปลวหางโต ลายช่อหางไหล ลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์
2. สามารถกำหนดสัดส่วนของลวดลายไทย เพื่อร่างเส้นและเขียนลวดลายตามที่กำหนดได้
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายไทยด้วยดินสอและกระหนกเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ลายกระหนก คือ ลายพื้นฐานหรือแม่ลาย อยู่ในรูปทรงสามเหลี่ยม ใช้ผุกลวดลายแบบต่าง ๆ เกือบทุกประเภท

ตัวเหงา คือ กระหนกตัวกลางสุดหรือตัวแรกของกระหนกสามตัวที่มีลักษณะงอลง ใช้ประกอบหางหงส์เรียกหางหงส์ ใช้ประกอบบระกาเรียกหางระกา ถ้าอยู่ที่กระจ้งเรียก หางกระจ้ง เป็นต้น

ลายกระหนกสามตัว คือ ลายที่อยู่ในโครงสร้างรูปสามเหลี่ยมประกอบด้วยตัวกระหนกสามตัวได้แก่ ตัวเหงา ตัวประกบ (เรียกว่า กาบ ก็มี) และตัวยอด เป็นโครงสร้างหลักที่สามารถแบ่งตัวลายให้ซับซ้อนงมยั้งขึ้น ใช้ผุกหรือประกอบเป็นลายต่าง ๆ เช่น ลายก้านชด ลายก้านแย่ง ลานก้านไข้ว ลายประจายามก้ามปู

ลายกระจ้ง คือ แม่ลายพื้นฐาน อยู่ในรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว ลายกระจ้งมีหลายชนิด เรียกชื่อต่าง ๆ ตามการออกแบบและตำแหน่งที่ลายประดับ

ลายนาคหางหงส์ คือ ลายที่เป็นองค์ประกอบสถาปัตยกรรมไทย เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องลำยอง เดิมหางหงส์เป็นรูปหัวนาคซึ่งอยู่ในทรงกระหนก แล้วจึงคลี่คลายมาเป็นหางหงส์

ลายกระหนกหางหงส์ คือ ลายที่อยู่ในรูปทรงของกระหนกสามตัว ใช้ประกอบที่ส่วนหางของภาพตัวหงส์

ลายช่อหางโต คือ ลายที่อยู่ในทรงกระหนกสามตัว ลักษณะเป็นอย่างหางโต ซึ่งลายหางโตมีโครงสร้างของลายอยู่ในรูปทรงสามเหลี่ยม ลักษณะคล้ายพู่หางของสิงโตที่เป็นสัตว์หิมพานต์ หางโตเป็นคำเรียกติดค้ำมาจากหางสิงโต

ลายช่อเปลวหางโต คือ ลายที่มีโครงสร้างเป็นรูปสามเหลี่ยม แต่ลวดรูปโดยเขียนส่วนหน้าของตัวเหงาออก เพื่อให้ตัวลายเพรียวสะบัดคล้ายเปลวไฟและอยู่ในทรงหางโต เมื่อผูกด้วยลายแบบใดก็มีชื่อเรียกตามลายนั้น

ลายช่อหางไหล คือ หางไหลคือส่วนที่แสดงความอ่อนช้อยและลีลาพลิ้วไหวของลวดลายกระหนก

ลายทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ คือ ลวดลายต่าง ๆ ที่ผุกให้ลายชีกซ้ายและขวาเหมือนกันอยู่ในทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ อาจผุกด้วยลายใบเทศ ลายดอกพุดตาน

กระหนกเส้น คือ การร่างภาพและลวดลายเป็นเส้นประหรือเส้นบาง ๆ ก่อนการตัดเส้น

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ

18.2 การสอบปฏิบัติ

18.3 การสอบสัมภาษณ์

18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 01122
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เขียนลายไทยประเภทดอกและใบ
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ปรับปรุง

5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ช่างเขียน, ISCO 7319 : ช่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีความรู้ตามหน่วยสมรรถนะนี้ ต้องมีความรู้พื้นฐานและทักษะในการเขียนลวดลายไทยประเภทต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะของลวดลายไทยประเภทดอกและใบ และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนลวดลายไทยประเภทดอกและใบ ได้แก่ เขียนลายดอกจอก เขียนลายดอกประจายาม เขียนลายดอกลำดวน และเขียนลายดอกไม้ร่วง

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ช่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011221 เขียนลายดอกจอก	1.1 ระบุลักษณะของลายดอกจอก บนพื้นที่เขียน ระบุตัวอย่างการนำลายดอกจอกไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย 1.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายดอกจอกบนพื้นที่เขียน 1.3 เขียนลายดอกจอกโดยกำหนดสัดส่วน ร่างเส้น และเขียนลายด้วยดินสอและกระแทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011222 เขียนลายดอกประจายาม	2.1 ระบุลักษณะของลายดอกประจายามบนพื้นที่เขียน ระบุตัวอย่างการนำลายดอกประจายามไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย 2.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายดอกประจายามบนพื้นที่เขียน 2.3 เขียนลายดอกประจายาม โดยกำหนดสัดส่วนของลายดอกประจายาม 4 กลีบในรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ด้วยดินสอและกระแทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011223 เขียนลายดอกลำดวน	3.1 ระบุลักษณะของลายดอกลำดวนบนพื้นที่เขียน ระบุตัวอย่างการนำลายดอกไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย 3.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลายดอกลำดวนบนพื้นที่เขียน 3.3 เขียนลายดอกลำดวนโดยกำหนดสัดส่วนของลายดอกลำดวน 3 กลีบในรูปร่างกลมด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยฟู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011224 เขียนลายดอกไม้ร่วง	4.1 ระบุลักษณะของลายไม้ร่วงบนพื้นที่เขียน ระบุตัวอย่างการนำลายดอกไม้ร่วงไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย 4.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลายดอกไม้ร่วงบนพื้นที่เขียน 4.3 เขียนลายดอกไม้ร่วงด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยฟู่กัน โดยกำหนดสัดส่วนและขนาดของลาย แบ่งพื้นที่งานเขียนให้มีความเหมาะสมกับจำนวนที่กำหนด	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะของการใช้เส้นในงานจิตรกรรมไทย
2. ความเข้าใจในองค์ประกอบและสัดส่วนของลวดลายไทย

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการเขียนลวดลายไทย
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนลวดลาย โดยใช้ดินสอ 2B และกระทบเส้นหมึกด้วยฟู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือบนพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาและการใช้งานของลายไทยประเภทดอกและใบในรูปแบบงานศิลปะไทย
2. ความรู้เกี่ยวกับการนำลายไทยประเภทดอกและใบไปใช้งานในพื้นที่ต่าง ๆ
3. ความรู้เกี่ยวกับการกำหนดสัดส่วนของลายไทยประเภทดอกและใบบนพื้นที่งานเขียน
4. เพื่อสามารถเข้าใจคำสั่งการเขียนลวดลายที่มีชื่อเรียกเฉพาะ และมีความเข้าใจลักษณะของลวดลายดอกที่มีลักษณะต่าง ๆ อาทิ ดอกที่มี 8 กลีบ ดอกที่มี 4 กลีบ ดอกที่มี 3 กลีบ โดยปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามลักษณะของลวดลาย

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนลายไทยประเภทดอกและใบ ได้แก่ เขียนลายดอกจอก เขียนลายดอกประจายาม เขียนลายดอกลำดวน และเขียนดอกไม้ร่วงได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีสัดส่วนที่งดงามสม่ำเสมอ
2. ปฏิบัติการกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันลายไทยประเภทดอกและใบ ได้แก่ เขียนลายดอกจอก เขียนลายดอกประจายาม เขียนลายดอกลำดวน และเขียนดอกไม้ร่วงด้วยเส้นที่มีความงามสม่ำเสมอ เลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุหรืออธิบายรูปลักษณ์ลวดลายไทยประเภทดอกและใบ
2. ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของลายไทยประเภทดอกและใบบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้พื้นฐานและทักษะที่เกี่ยวข้องกับลวดลายไทยประเภทดอกและใบ
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติการเขียนลวดลายไทยประเภทดอกและใบตามที่กำหนดในแต่ละประเภท

มีสัดส่วนที่แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับการแบ่งพื้นที่เพื่อเขียนลายดอกต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับลวดลายไทยประเภทดอกและใบ ระบุลักษณะการนำลายดอกไม้ที่มีอยู่ในธรรมชาติ พัฒนารูปทรงจนเกิดเป็นลวดลายไทย ซึ่งเป็นลวดลายที่มีทั้งรูปทรงอิสระและอยู่ในรูปเรขาคณิต เช่น สีเหลี่ยม วงกลม สามารถเขียนลายไทยประเภทดอกและใบขั้นพื้นฐาน ได้แก่เขียนลายดอกจอก เขียนลายดอกประจายาม เขียนลายดอกลำดวน เขียนลายดอกไม้ร่วง
2. สามารถกำหนดสัดส่วนเพื่อร่างเส้นและเขียนลวดลายตามที่กำหนดได้
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ลายพรรณพฤกษา คือ ลายไทยประเภทดอกและใบ เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการนำลวดลายไปใช้ในการประกอบในงาน ศิลปกรรมไทย มีที่มาจากการพัฒนาแบบมาจากดอกไม้ในธรรมชาติและเป็นที่มาของการเรียกชื่อลวดลายต่าง ๆ เหล่านั้น

สำหรับจิตรกรรมไทยพบว่าลวดลายพรรณพฤกษาเป็นส่วนหนึ่งในการตกแต่งให้เกิดความงาม

ลายดอกจอก คือ ชื่อเรียกของลายดอกดวง ซึ่งเป็นดอกไม้ที่มีลักษณะตามที่นำมาประดิษฐ์เป็นลาย มีชื่อเรียกตามลักษณะของลายที่นำมาประกอบ ลายดอกจอกคือลายที่มีที่มาจากดอกจอกในธรรมชาติ แสดงภาพเป็นลายดอกในรูปวงกลม มี 8 กลีบ

ลายดอกประจายาม มีอีกชื่อหนึ่งว่าลายดอกสี่กลีบ คือ ลายรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสเป็นรูปดอก 4 กลีบ มีสี่ลายเป็นรูปวงกลม ใช้เป็นแม่ลายหลักที่อาจแบ่งรายละเอียดในตัวลายเป็นแบบต่าง ๆ ใช้ออกลาย คั่นลาย ห้ามลาย และปิดลาย

ลายดอกลำดวน ชื่อเรียกของลายดอกดวง ซึ่งเป็นดอกไม้ที่มีลักษณะตามที่นำมาประดิษฐ์เป็นลาย มีชื่อเรียกตามลักษณะของลายที่นำมาประกอบ ลายดอกลำดวนคือลายที่มีที่มาจากดอกลำดวนในธรรมชาติ แสดงภาพเป็นลายดอกในรูปวงกลม มี 3 กลีบ

ดอกไม้ร่วง คือ ลายที่ประกอบด้วยดอก ก้าน และใบ ลักษณะเป็นดอกหรือช่อคว่ำลง มักใช้ลายนี้แก้ปัญหาพื้นที่ว่าง

กระทบเส้น คือ การร่างภาพและลวดลายเป็นเส้นประหรือเส้นบาง ๆ ก่อนการตัดเส้น

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. อุตสาหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ

18.2 การสอบปฏิบัติ

18.3 การสอบสัมภาษณ์

18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ

1. รหัสหน่วยสมรรถนะ 01123
2. ชื่อหน่วยสมรรถนะ เขียนกระหนกช่อ
3. ทบทวนครั้งที่ N/A
4. สร้างใหม่ ปรับปรุง
5. สำหรับชื่ออาชีพและรหัสอาชีพ (Occupational Classification)
 ข่างเขียนแบบศิลปะไทย TSCO 2452.66 ข่างเขียน, ISCO 7319 : ข่างงานหัตถกรรม (กรรมวิธีแบบดั้งเดิม)

6. คำอธิบายหน่วยสมรรถนะ (Description of Unit of Competency)

บุคคลผู้มีความรู้และทักษะในการเขียนลวดลายไทยประเภทต่าง ๆ สามารถอธิบายลักษณะของกระหนกช่อซึ่งเป็นลวดลายที่สามารถนำมาเป็นการผูกกลายในงานจิตรกรรมไทย และเลือกใช้อุปกรณ์ในการปฏิบัติงานเขียนกระหนกช่อได้แก่ เขียนลายช่อนกคาบ เขียนลายช่อนาคคาบ เขียนลายช่อเปลว เขียนลายช่อก้านขด

7. สำหรับระดับคุณวุฒิ

1	2	3	4	5	6	7	8
☐	☐	☐	☒	☐	☐	☐	☐

8. กลุ่มอาชีพ (Sector)

ข่างเขียนแบบศิลปะไทย

9. ชื่ออาชีพและรหัสอาชีพอื่นที่หน่วยสมรรถนะนี้สามารถใช้ได้ (ถ้ามี)

N/A

10. ข้อกำหนดหรือกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง (Licensing or Regulation Related) (ถ้ามี)

N/A

11. สมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน (Elements and Performance Criteria)

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011231 เขียนลายช่อนกคาบ	1.1 ระบุที่มาของชื่อลายช่อนกคาบและระบุลักษณะของลายช่อนกคาบบนพื้นที่เขียน 1.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายช่อนกคาบบนพื้นที่เขียน 1.3 เขียนลายช่อนกคาบบนพื้นที่เขียน โดยกำหนดพื้นที่และช่องไฟ ด้วยดินสอและกระแทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011232 เขียนลายช่อนาคคาบ	2.1 ระบุที่มาของชื่อลายช่อนาคคาบและระบุลักษณะของลายช่อนาคคาบบนพื้นที่เขียน 2.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายช่อนาคคาบบนพื้นที่เขียน 2.3 เขียนลายช่อนาคคาบบนพื้นที่เขียน โดยกำหนดพื้นที่และช่องไฟด้วยดินสอและกระแทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสังเกตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

สมรรถนะย่อย (Element)	เกณฑ์ในการปฏิบัติงาน (Performance Criteria)	วิธีการประเมิน (Assessment)
011233 เขียนลายขอเปลว	3.1 ระบุลักษณะของลายขอเปลวบนพื้นที่เขียน 3.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายขอเปลวบนพื้นที่เขียน 3.3 เขียนลายขอเปลวบนพื้นที่เขียน โดยกำหนดพื้นที่และช่องไฟด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์
011234 เขียนลายช่อกันขด	4.1 ระบุลักษณะของลายช่อกันขดบนพื้นที่เขียน 4.2 เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนลายช่อกันขดบนพื้นที่เขียน 4.3 เขียนลายช่อกันขดบนพื้นที่เขียนโดยกำหนดพื้นที่และช่องไฟด้วยดินสอและกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันได้อย่างเหมาะสม	การสาธิตการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์

12. ความรู้และทักษะก่อนหน้าที่จำเป็น (Pre-requisite Skill & Knowledge)

1. ความเข้าใจในลักษณะของการใช้เส้นในงานจิตรกรรมไทย
2. ความเข้าใจในองค์ประกอบและสัดส่วนของลวดลายไทย

13. ทักษะและความรู้ที่ต้องการ (Required Skills and Knowledge)

(ก) ความต้องการด้านทักษะ

1. ความสามารถในการเตรียมและใช้วัสดุอุปกรณ์ในการลวดลายไทย
2. ความสามารถในการลงมือปฏิบัติการเขียนลวดลาย โดยใช้ดินสอ 2B

และกระทบเส้นหมึกด้วยพู่กันในการปฏิบัติงานลงบนกระดาษผิวเรียบหรือบนพื้นที่การเขียนตามที่กำหนด และสามารถควบคุมความสะอาดของผลงาน

(ข) ความต้องการด้านความรู้

1. ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของโครงสร้างในการออกแบบลายกระหนกข้อ
2. ความรู้เกี่ยวกับชื่อเรียกเฉพาะของลวดลาย
3. ความรู้เกี่ยวกับการนำลวดลายกระหนกข้อไปใช้โอกาสต่าง ๆ

14. หลักฐานที่ต้องการ (Evidence Guide)

(ก) หลักฐานการปฏิบัติงาน (Performance Evidence)

1. ปฏิบัติการเขียนลวดลายไทยประเภทกระหนกข้อแบบต่าง ๆ ได้แก่ เขียนลายช่อนกคาบ เขียนลายช่อนาคขบ เขียนลายช่อเปลว เขียนลายช่อก้านขดได้อย่างเหมาะสมกับพื้นที่ มีสัดส่วนที่งดงามและคงความสม่ำเสมอของลายเส้นได้เป็นอย่างดี
2. ปฏิบัติการกระหนกเส้นหมึกด้วยพู่กันลวดลายไทยประเภทกระหนกข้อ ได้แก่ เขียนลายช่อนกคาบ เขียนลายช่อนาคขบ เขียนลายช่อเปลว เขียนลายช่อก้านขดด้วยเส้นที่มีความงามสม่ำเสมอเลือกใช้พู่กันที่มีขนาดเหมาะสมกับงานและรักษาความสะอาดของผลงาน

(ข) หลักฐานความรู้ (Knowledge Evidence)

1. ระบุหรืออธิบายรูปลักษณ์ลวดลายกระหนกข้อแบบต่าง ๆ ตลอดจนระบุความแตกต่างของลวดลายที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้อย่างชัดเจน
2. ระบุหรืออธิบายการกำหนดสัดส่วนของลวดลายกระหนกข้อ การแบ่งพื้นที่ของลวดลายบนพื้นที่งานเขียน

(ค) คำแนะนำในการประเมิน

หลักฐานที่ต้องการเพื่อแสดงถึงสมรรถนะในส่วนนี้ ต้องมีความสำคัญและตอบสนองตามข้อกำหนดของสมรรถนะย่อยและเกณฑ์การปฏิบัติงาน โดยต้องแสดงถึง

1. ความรู้พื้นฐานและทักษะที่เกี่ยวข้องกับลวดลายกระหนกข้อแบบต่าง ๆ
2. ความสมบูรณ์ของผลงานในการปฏิบัติการเขียนลวดลายกระหนกข้อแบบต่าง ๆ ตามที่กำหนดในแต่ละแบบ

โดยผลงานต้องมีสัดส่วนที่แสดงความเข้าใจเกี่ยวกับการแบ่งพื้นที่เพื่อเขียนลวดลายกระหนกข้อแบบต่าง ๆ บนพื้นที่เขียนได้อย่างเหมาะสม

(ง) วิธีการประเมิน

1. การประเมินผลความรู้โดยประเมินจากแบบทดสอบความรู้
2. การประเมินผลการปฏิบัติโดยใช้การประเมินจากแบบทดสอบการปฏิบัติงาน
3. การประเมินผลโดยการพิจารณาจากแฟ้มสะสมผลงานและการสัมภาษณ์

15. ขอบเขต (Range Statement)

(ก) คำแนะนำ

ผู้เข้ารับการประเมินต้องมีความรู้และทักษะในการจัดเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ดังต่อไปนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับกระหนกข้อต่าง ๆ ลายช่อนกคาบ ลายช่อนาคขบ ลายช่อเปลว ลายช่อก้านขด อธิบายลักษณะการนำลายกระหนกข้อไปใช้ในงานจิตรกรรมไทย
2. สามารถกำหนดสัดส่วนเพื่อร่างเส้นและเขียนลวดลายตามที่กำหนดได้
3. เลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการเขียนเส้นลวดลายด้วยดินสอและพู่กันจุ่มหมึกได้อย่างเหมาะสมกับลักษณะผลงาน

(ข) คำอธิบายรายละเอียด

ลายกระหนกข้อเป็นพัฒนาการหนึ่งในการนำลายกระหนกพื้นฐานมาประดิษฐ์ให้มีความวิจิตรงดงามมากยิ่งขึ้น

ลายช่อนกคาบ คือ ลายลักษณะคล้ายหัวหรือหน้านกที่ทำหน้าที่แยก เกี่ยว เกาะ ต่อ หรือคาบเกาะอื่น ช่วยให้เกลายมีความต่อเนื่อง หรือเป็นข้อ

ลายช่อนาคขบ คือ ลายลักษณะคล้ายหัวหรือหน้านาคที่ทำหน้าที่แยก เกี่ยว เกาะ ต่อ หรือคาบเกาะอื่น ช่วยให้เกลายมีความต่อเนื่อง หรือเป็นข้อ มีลักษณะคล้ายนาคกำลังคายช่อกระหนก

ลายช่อเปลว คือลายที่มีโครงสร้างเป็นรูปสามเหลี่ยม แต่ลดรูปโดยเขียนส่วนหน้าของตัวหงายออกเพื่อให้ตัวลายเพริ้วสะบัดคล้ายเปลวไฟ

ลายช่อก้านขด ลายที่ผู้ก่ออยู่ในโครงสร้างเป็นก้านหรือวงกันหอย ภายในอาจบรรจุลายกระหนก ลายใบเทศ ลายดอกพุดตาน

ปลายลายอาจจบด้วยลายที่มีชื่อเรียกตามลายที่มาประกอบ เช่น ลายก้านขดผักกูด ลายก้านขดดอกพุดตาน

กระหนกเส้น คือ การร่างภาพและลวดลายเป็นเส้นประหรือเส้นบาง ๆ ก่อนการตัดเส้น

16. หน่วยสมรรถนะร่วม (ถ้ามี)

N/A

17. ชุดสหกรรมร่วม/กลุ่มอาชีพร่วม (ถ้ามี)

N/A

18. รายละเอียดกระบวนการและวิธีการประเมิน (Assessment Description and Procedure)

- 18.1 การประเมินความรู้ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ
- 18.2 การสอบปฏิบัติ
- 18.3 การสอบสัมภาษณ์
- 18.4 รายละเอียดกระบวนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมินอยู่ในคู่มือการประเมินสมรรถนะ